

Reykjavíkurborg
Menntasvið

Alþingi
Erindi nr. P 132/1168
komudagur 6.3.2006

Reykjavík, 6. mars 2006
2006020134
90.6

Nefndarsvið Alþingis
Austurstræti 8 - 10
150 Reykjavík

Umsögn menntaráðs Reykjavíkur um frumvarp til laga um grunnskóla

Á fundi menntaráðs Reykjavíkur 2. mars sl. var lagt fram erindi frá menntamálanefnd Alþingis dags. 10. febrúar sl. þar sem óskað er eftir umsögn menntaráðs um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 66/1995 um grunnskóla.

Meðfylgjandi er samþykkt umsögn menntaráðs um frumvarpið sem og samþykkt menntaráðs frá 20. október 2005 (fskj. 1) og bókun tveggja af fulltrúum Reykjavíkur lögð fram á fundi stjórnar Sambands íslenskra sveitarfélaga 21. október 2005 (fskj. 2).

Virðingarfyllst

Gerður G. Óskarsdóttir
sviðsstjóri Menntasviðs

Reykjavík, 3. mars 2006

Umsögn menntaráðs Reykjavíkur um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 66/1995, um grunnskóla

Fram hefur komið að menntamálaráðherra hyggist beita sér fyrir heildarendurskoðun á grunnskólalögum nr. 66/1995. Menntaráð fagnar þeim áformum og hvetur til að í þær verði ráðist sem fyrst. Margt hefur breyst í umhverfi skólanna síðan 1996 og því full ástæða til að endurskoða grunnskólalög í heild sinni. Í því tilefni skal minnt á tillögur starfshóps á vegum fræðsluráðs Reykjavíkur sem birtust í skýrslu útgefinni í maí 2004. Þar er m.a. lagt til að skoðaður verði sveigjanleiki í aldri nemenda við upphaf og lok skólaskyldu og losað um höft viðmiðunarstundaskrár. Býnt er að fara sem fyrst í heildarendurskoðun laganna með það að markmiði að draga úr miðstýringu og að auka svigrúm einstakra skóla og sveitarfélaga til að þróa skólastarfið í samræmi við þarfir íbúa og áherslur á hverjum stað. Þær breytingar sem lagðar eru til í þessu frumvarpi koma engan vegin til móts við þá þörf. Þvert á móti þá fela þau í sér aukna tilhneigingu til miðstýringar á skólastarfi. Menntaráð Reykjavíkur leggur því til að frumvarpinu verði vísað frá í heild sinni og nú þegar hefjist vinna við heildarendurskoðun laganna í samstarfi við sveitarfélög og aðra hagsmunaaðila.

Fari frumvarpið áfram til meðferðar Alþingis, vill menntaráð mótmæla harðlega ákvæðum sem birtast í 23. grein frumvarpsins þar sem lögbundið er framlag sveitarfélags til einkaskóla. Það verður að teljast óeðlilegt að Alþingi skuli með þessum hætti lögbinda framlag til einkaskóla, enda framlög til annarra þátta skólastarfs á forræði sveitarfélaga en ekki bundin í lögum. Bent er á að framlög til almennra grunnskóla eru eðlilega ekki bundin samkvæmt þessu frumvarpi, en þeir eru þó sóttir af yfir 95% allra barna á skólaskyldualdri. Þetta ákvæði er auk þess á skjön við sjálfsforræði einstakra sveitarfélaga og eru engin fordæmi um slíka ríkisforsjá um málefni sem eru á rekstrarlegri ábyrgð sveitarfélaga. Menntaráð leggur áherslu á að þessi tillaga er í andstöðu við sjálfsforræði sveitarfélaga og mælist til þess að grein 23 falli brott.

Að öðru leyti vísast til meðfylgjandi samþykktar menntaráðs frá 20. október 2005 og jafnframt er í meginatriðum tekið undir meðfylgjandi umsögn stjórnar Samband íslenskra sveitarfélaga og bent á bókun tveggja af fulltrúum Reykjavíkur á fundi Sambandsins 21. október 2005.

Umsögnin var samþykkt með 4 atkvæðum gegn 3 á fundi menntaráðs Reykjavíkur

Á 19. fundi menntaráðs Reykjavíkur 20. október 2005 lögðu fulltrúar R-lista fram eftirfarandi tillögu vegna frumvarps til laga um breytingu á grunnskólalögum:

Menntaráði Reykjavíkurborgar hafa borist til kynningar drög að frumvarpi til laga um breytingar á lögum til grunnskóla nr. 66/1996. Í tilefni af því samþykkir menntaráð eftirfarandi:

Ráðið harmar að ekki skuli ráðist í heildarendurskoðun laganna eins og margboðað hefur verið og hvetur til að það verði gert strax.

Í fyrsta lagi mótmælir menntaráð Reykjavíkur aukinni tilhneigingu til miðstýringar á skólastarfi sem felst í tillögum um breytingu á grunnskólalögum. Þessi tilhneiging birtist í ýmsum greinum tillögunnar, s.s. í 2. grein frumvarpsdraga þar sem gert er ráð fyrir að menntamálaráðuneytið skuli setja reglur um skólaakstur sem eru á starfssviði sveitarfélaga. Þótt það sé jákvætt í sjálfu sér að lögbinda stofnun nemendaráða í grunnskólum telur menntaráð óþarft að setja í lög ákvæði um hvernig þau skuli starfa. Í greinum sem fjalla um húsnæði grunnskóla (10. gr. og 11. gr.) er enn þrengt að svigrúmi sveitarfélaga t.d. með því að menntamálaráðuneytið setji sérstaka reglugerð um öryggismál í skólahúsnæði og á skólalóðum.

Í öðru lagi mótmælir menntaráð ákvæðum sem birtast í 23. grein frumvarpsdraganna þar sem lögbundið er framlag sveitarfélags til einkaskóla. Það verður að teljast óeðlilegt að ráðuneytið skuli með þessum hætti lögbinda framlag til einkaskóla, enda framlög til annarra þátta skólastarfs á forræði sveitarfélaga en ekki bundin í lögum. Bent er á að framlög til almennra grunnskóla eru eðlilega ekki bundin samkvæmt þessum frumvarpsdrögum, en þeir eru þó sóttir af yfir 95% allra barna á skólaskylduáldri. Þetta ákvæði er auk þess á skjön við sjálfsforræði einstakra sveitarfélaga og eru engin fordæmi um slíka ríkisforráðgjafi um málefni sem eru á rekstrarlegri ábyrgð sveitarfélaga. Því telur menntaráð ekki tilefni til að fjalla um hvernig reikna á framlagið, bendir einungis á að þessi tillaga er í andstöðu við sjálfsforræði sveitarfélaga og mælist til þess að grein 23 falli brott.

Í þriðja lagi harmar menntaráð að ekki skyldi ráðist í umfangsmeiri breytingar á grunnskólalögum í þá veru að draga úr miðstýringu og að auka frjálshæði einstakra skóla og sveitarfélaga til að móta starf þeirra. Margt hefur breyst í umhverfi skólanna síðan 1996 og því full ástæða til að endurskoða grunnskólalög í heild sinni. Í því tilefni skal minnt á tillögur starfshóps á vegum fræðsluráðs Reykjavíkur sem birtust í skýrslu útgefinni í maí 2004. Þar er m.a. lagt til að skoðaður verði sveigjanleiki í aldri nemenda við upphaf og lok skólaskyldu og losað um höft viðmiðunarstundaskrár. Menntaráð hvetur ráðherra menntamála til að fara sem fyrst í slíka heildarendurskoðun með það að markmiði að draga úr miðstýringu og að auka svigrúm einstakra skóla og sveitarfélaga til að þróa skólastarfið í samræmi við þarfir íbúa og áherslur á hverjum stað.

Tillagan samþykkt samhljóða.

Endurrit úr fundargerð stjórnar Sambands íslenskra sveitarfélaga

729. stjórnarfundur 21. október 2005

Eftirfarandi var bókað á fundi stjórnar Sambands íslenskra sveitarfélaga 21. október 2005 í tengslum við afgreiðslu stjórnarinnar á umsögn um drög að frumvarpi til laga um breytingu á grunnskólalögum:

Árni Þór Sigurðsson og Steinunn Valdís Óskarsdóttir lögðu fram eftirfarandi bókun:

„Við getum með engu móti staðið að þeirri umsögn um umrætt frumvarp sem hér er lögð fram. Þó er rétt að taka fram að í umsögninni er vikið að mörgum atriðum í frv. sem mikilvægt er fyrir sveitarfélögin að koma á framfæri og eiga fyllilega rétt á sér. Í umsögninni er fjallað um eitt djúpstæðasta ágreiningsefni stjórnmalanna í skólamáli með þeim hætti að engin pólitísk sátt getur orðið um það á vettvangi stjórnar sambandsins.

Frumvarp menntamálaráðherra gerir ráð fyrir grundvallarbreytingum á grunnskólalögum hvað varðar rekstur einkaskóla. Til þessa hafa grunnskólalög verið afdráttarlaus um það að einkaskólar eigi ekki kröfu til styrks af almannafé en frumvarpið gerir slíkan styrk nú lögboðinn, fallist sveitarstjórn á stofnun viðkomandi einkaskóla. Við teljum í fyrsta lagi að það sé allsendis óeðlilegt og í mótsögn við almenna stefnu sambandsins um sjálfsforræði sveitarfélaga, að fallast á þessa grundvallarbreytingu. Í öðru lagi er ljóst að allt aðrar forsendur en fjárhagslegar eru lagðar til grundvallar þegar fjallað er um hvort samþykkja skuli stofnun einkaskóla. Þar verða faglegar forsendur látnar ráða. Með lagagreininni er því í raun verið að svipta sveitarfélögin fjárhagslegu sjálfstæði hvað þetta atriði varðar. Samband íslenskra sveitarfélaga getur að okkar mati aldrei stutt slíkt, alveg burtséð frá því hvaða stjórnmalaskoðanir stjórnarmenn í sambandinu hafa. Í umsögninni er ennfremur því haldið fram að eðlilegt sé „því að lögbinda að sveitarfélag sem samþykkir stofnun einkarekins grunnskóla skuli jafnframt greiða til hans rekstrarframlag til að styðja eðlilegan rekstrargrundvöll viðkomandi skóla í samræmi við stöðugildi starfsmanna og fjölda nemenda“. Þessu sjónarmiði erum við algjörlega andvíg enda endurspeglar það fyrst og fremst viðhorf þeirra sem mjög leggja áherslu á einkarekna grunnskóla.

Þá ber að mótmæla þeim vinnubrögðum menntamálaráðherra að ráðast í endurskoðun grunnskólalaga án formlegrar aðildar sveitarfélaganna í landinu sem tóku alfarið við rekstri grunnskólans árið 1996. Er engu líkara en ráðuneytinu hafi yfirsést sú staðreynd að sveitarfélögin hafa nú allan rekstur grunnskólans með höndum og eru skólamálin langstærsti málaflokkur í rekstri flestra ef ekki allra sveitarfélaga. Engin ástæða er fyrir Samband íslenskra sveitarfélaga að hlífa ráðuneytinu við réttmætri gagnrýni á vinnubrögð ráðuneytisins í þessu máli.“